

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.I.20.187/2026/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Barbalics Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Barbalics István ügyvéd) által képviselt kérelmező neve (cím) kérelmezőnek – a K.-né dr. Sz. J. elnök által képviselt kérelmezett neve (cím) kérelmezettel szemben vagyoni elégtétel megfizetése iránt indított nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 32.Pk.21.489/2025/13. számú végzése ellen a kérelmező részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára legkésőbb e végzés meghozatalától számított 60 (hatvan) napon belül 44 610 (negyvennégyezer-hatszázöt) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket, amelynek során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a kérelmező jogutódként volt peres fél a jogelődje által eredetileg 2005. június 6-án a Sz.-i Városi Bíróságon Pk.51.6./2005. számon előterjesztett fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel indult, majd – többszöri áttételt, kijelölést, egyesítést és többszöri felfüggesztést követően – a K.-i Járásbíróságon 1.P.20.2./2025. számon folyamatban volt perben, amelyben 32. sorszám alatt hozták meg az első fokon jogerőre emelkedett ítéletet (a továbbiakban: alapügy).

[2] A kérelmező 1/2 arányban örököse a jogelődjének, amely alapján a 2025. október 17-én jogerőre emelkedett végzéssel állapították meg a jogutódlás tényét.

[3] A kérelmező a többször megváltoztatott kérelmében 2 982 000 Ft vagyoni elégtétel megfizetésére kérte kötelezni a kérelmezettet az alapügy 2025. november 4-ig tartó időtartamára. A másodfokú eljárás szempontjából jelentőséggel bíró hivatkozása szerint jogutódként is megilleti a jogelődjének a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 7. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján járó vagyoni elégtétel egésze.

[4] A kérelmezett az elleniratában elsődlegesen kérte az eljárás megszüntetését, másodlagosan a kérelem elutasítását. A másodfokú eljárás szempontjából jelentőséggel bíró védekezése szerint a kérelmező jogutódként csak a jogelődjét megillető vagyoni elégtétel felét érvényesítheti.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett végzéssel elutasította a kérelmezett eljárás megszüntetése iránti kérelmét, és kötelezte, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 1 495 000 Ft-ot és 37 300 Ft „perköltséget”, amelyet meghaladóan elutasította a kérelmet. Kötelezte a kérelmezőt 44 760 Ft illeték megfizetésére és megállapította, hogy 44 760 Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

[6] A végzés másodfokú eljárás szempontjából jelentős indokolása szerint az eljárás megszüntetésének nem volt helye (mert a kérelmező az alapügyben történt jogutódlását követően terjesztette elő a kérelmet), az alapügy 7456 nap számított időtartamból pedig a kérelmezett elleniratában rögzítettekkel ellentétben semmilyen levonás nem indokolt.

[7] Az elsőfokú végzésben részletesen ismertetett bírói gyakorlat alapján azonban a kérelmezőt mint örököst a jogelődje után számított vagyoni elégtétel 1/2-e illeti meg, mert a vagyoni elégtétel összege nem többszöröződik meg a jogutódlás miatt, ugyanakkor a jogelőd teljeskörű jogutódlának minősül, ezért a sérelmezett eljárást úgy kell tekinteni, mintha mindvégig ő maga vett volna abban részt, ezért a jogutódlás megállapításának napjaig öröklése arányában, azt követően pedig saját jogon jogosult a vagyoni elégtételre.

[8] Mindezek miatt a kérelmező jogutódként 7437 napra 1 487 400 Ft, az azt követő 19 napra saját jogán 7600 Ft, összesen 1 495 000 Ft vagyoni elégtételre jogosult. Az ebből adódó 50-50% pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel rendelkezett a meg nem fizetett eljárási illeték és az eljárási költség viseléséről.

[9] A kérelmező a fellebbezésben kérte a végzés részbeni megváltoztatását és a vagyoni elégtétel 2 982 000 Ft-ra, a „perköltség” 74 550 Ft-ra történő felemelését. Sérelmezte a vagyoni elégtétel jogutódok közötti megosztására vonatkozó döntést, illetőleg az annak alapjaként hivatkozott bírói gyakorlatot. Az ugyanis egy nem létező fikción, illetőleg vélelmen alapul, de ellentétes az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) következetes gyakorlatával is. A jogutódokat is teljes kompenzáció illeti ugyanis az eljárás kezdő időpontjától. Ezt álláspontja szerint az Alkotmánybíróság gyakorlata is elismeri.

[10] A kérelmezett a fellebbezésre tett észrevételében elsődlegesen kérte a fellebbezés visszautasítását, másodlagosan az elsőfokú végzésben foglaltak „fenntartását” és a kérelmező „fellebbezési indokainak elutasítását”. Az elsődleges hivatkozása szerint a fellebbezés nem erre az eljárásra vonatkozik. Érdemi álláspontja szerint a jogutódok perbelépésével a vagyoni elégtétel összege nem többszöröződik, a kérelmező pedig nem csatolt olyan EJEB-döntést, amely alátámasztja az álláspontját.

[11] Azt követően, hogy az elsőfokú bíróság hatáskör hiányában [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 390. §-ának (4)

bekezdése], egyben sükségtelenül megküldte a kérelmezőnek a kérelmezett észrevételét, a kérelmező hatálytalan „vizsontészrevételt” terjesztett elő.

[12] A fellebbezés megalapozatlan.

[13] A kérelmezett észrevételében foglaltak miatt előjáróban annak a rögzítése sükséges, hogy a kérelmezőnek az elsőfokú végzés számát, rendelkezéseit és indokolását beazonosíthatóan feltüntető fellebbezése erre az eljárásra vonatkozott.

[14] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzésnek a kérelmezettet 1 495 000 Ft vagyoni elégtétel erejéig marasztaló rendelkezését.

[15] Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság – a fellebbezési kérelem és az arra tett észrevétel korlátai között – feltárta az ügy érdemi elbírálásához sükséges tényállást, és helytálló következtetésre jutott a kérelem részbeni megalapozatlanságát illetően. E döntésének indokaival az ítéltábla mindenben egyetértett, ezért csak a fellebbezésben foglaltak miatt utal az alábbiakra.

[16] Az ítéltábla – részben az elsőfokú bíróság által is hivatkozott határozataiban – már számos alkalommal foglalkozott a vagyoni elégtételhez való jogosultsággal és az ahhoz kapcsolódó jogutódlással (pl. Pkf.II.20.142/2026/2. számú végzés). Ennek kapcsán következetes és állandó értelmezést alkalmazott, amely során nem került ellentétbe a nem vagyoni sérelmek kompenzálását érintő bírósági gyakorlattal, valamint az észszerű idő sérelmének kompenzálásával kapcsolatos hazai alkotmánybírósági és EJEb-gyakorlattal sem. Az alapjogi jogsérelem miatti bírósági eljárás kezdeményezése nem a sérelmet elszenvedett személyéhez kötött. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:54. §-ának (1) bekezdésén alapuló személyiségi jogok akár élők közötti, akár halál esetére szóló jogutódlásának kizártságával szemben a személyiségi jognak nem minősülő észszerű időn belüli eljáráshoz való jog alapjogi sérelme esetén olyan jogszabályi rendelkezés nincs is, amely szerint az ezen alapuló igények személyhez kötődnek, ezért egyébként is az élők közötti és a halál esetére szóló anyagi jogi jogutódlás sem kizárt.

[17] A Pevtv. 7. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy vagyoni elégtétel jár a félnek, ha a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga sérül. A vagyoni elégtételhez való jog alapja, hogy az eljárás figyelembe vehető időtartama meghaladja a törvényben meghatározott észszerű időtartamot és annak érvényesítésére a fél jogosult. A törvényi rendelkezésekből egyértelműen következik, hogy amennyiben valamelyik fél a perbe annak későbbi szakaszában lép be, azonban a per figyelembe vehető időtartama meghaladja annak észszerű időtartamát, úgy vagyoni igény érvényesítésére válik jogosulttá, függetlenül attól, hogy a perbeli részvételét követő időszak önmagában nem haladja meg a törvényi észszerű időtartamot.

[18] A vagyoni elégtétel intézményét a jogalkotó az EJEb Gázso kontra Magyarország ügyben meghozott ítéletében foglalt felhívás alapján, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 13. cikkében foglalt követelmény teljesítése érdekében vezette be a jogrendszerbe. Mivel a jogintézmény bevezetésére az Emberi Jogok Európai Egyezményének

végrehajtása érdekében került sor, ezért a törvény alkalmazása során figyelemmel kell lenni az EJEB gyakorlatára is. Ugyanakkor a hatékony nemzeti szabályozás a tisztességes eljárás követelményének érvényesülése érdekében egymástól eltérő is lehet: az EJEB a Szaxon kontra Magyarország ügyben (no.54421/21.) a Pevtv. szabályozását és kialakított gyakorlatát kellően hatékonynak találta.

[19] Helyesen vette alapul az elsőfokú bíróság, hogy a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép; a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak [az alapperben alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 62. §-ának (3) bekezdése]. A perrendtartás a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy tekinti, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, a jogutódlással a perben a teljes körű jogfolytonosságot kívánja biztosítani. Mindebből következően a vagyoni elégtétel iráni követelés – eltérő törvényi rendelkezés vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg a Pevtv. alapján számítandó, vagyoni elégtétel alapjául szolgáló teljes időtartamra. Ezért a kérelmező érvényesíthette a perbeli jogelődjének perbeli részvételére eső időtartamára is a vagyoni elégtételt, de nem azért, mert a vagyoni elégtétel iráni követelés tekintetében következett be – anyagi jogi – jogutódlás, hiszen a jogelődöt ilyen követelés a halála időpontjában nem is illette meg, hanem azért, mert az eljárásjogi, teljes körű jogutódlás folytán úgy kell tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig maga a kérelmező vett volna részt (pl. BDT2023. 4700). Ez alóli kivétel, hogy ha a jogutód nem lép a jogelőd helyébe, mert a perből nem bocsátják el, így nem következik be teljes alanycsere, úgy a jogutód csak a perbelépésétől jogosult vagyoni elégtételre (Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.1./2024/2. számú végzése).

[20] A bírói gyakorlat abban is állást foglalt, hogy az eljárási többes jogutódlás esetén – az előzőek szerint nem vitatva, hogy a jogutód perbeli részvételétől az észszerű idő megsértése a saját sérelme – a jogelődöt megillető vagyoni elégtétel a jogutódokat együttesen vagy egészében külön személyenként illeti meg, utóbbi esetben voltaképpen megtöbbszörözve a vagyoni elégtétel összegét. A Pevtv. a jogutódlás tekintetében semmilyen szabályt nem tartalmaz, ezért több jogutódot megillető vagyoni elégtételre jogosultság meghatározása során a bíróságoknak tekintettel kellett lenni az Alaptörvény 28. cikkéből és a Pevtv. 9. §-a (4) bekezdésének utaló szabálya értelmében a Pp. Preambulumából is következő iránymutatásokra, különösen a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezésének és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatásának az elismert céljára. Ennek során kiemelten kellett értékelni, hogy a jogalkotó a vagyoni elégtételt az igazságszolgáltatási tevékenység hatékonyságának ösztönzése, a polgári peres eljárások elhúzódásával szembeni hatékony jogorvoslat megteremtése céljából vezette be és egy olyan modellt alkotott, amely számszerűsíthetően az eljárás időtartamához és a jogosultak perbeli részvételéhez kapcsolta annak mértékét.

[21] A kérelmező jogelődje pedig napi 400 Ft vagyoni elégtételre és nem napi 2X400 forint vagyoni elégtételre vált jogosulttá a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól szóló 372/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. §-ának (2) bekezdése alapján. A jogutód kérelmező észszerű időn belüli befejezéshez való joga a személyében csak akkortól érvényesülhetett, hogy félként a perben részt vesz, azt megelőzően csak a jogelődje perbeli részvétele miatt lett jogosult vagyoni elégtételre. Az alapjogi sérelem ugyan nem osztható, azonban ezt a sérelmet a perbe lépéséig nem a kérelmező, hanem a jogelődje

szenvedte el, azaz erre az időre nem az ő jogsérelmét kell kompenzálni, hanem a jogutódlás folytán vált jogosulttá a jogelődjének erre az időre járó vagyoni elégtételére. Az a jogkövetkezmény, hogy az eljárásjogi jogutódlás folytán úgy kellett tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig részt vett volna, nem eredményezheti, hogy több vagyoni elégtételre lenne jogosult, mint amely jogelődjét összesen megillette volna. Az ellenkező értelmezés ahhoz a nyilvánvalóan nem támogatható helyzethez vezetne, hogy az eljárás elhúzódásáért felelős bíróság fizetési kötelezettsége nem attól függene, hogy hány fél részére okozott sérelmet, hanem hogy a sérelmet szenvedett félnek hány jogutódja van. Ha a perben részt vett félnek több jogutódja van, akkor az egyes jogutódok a perbelépésük engedélyezéséig nem a jogelődjüket megillető vagyoni elégtétel egészére, hanem erre az időszakra együttesen jogosultak arra a vagyoni elégtételre, amely jogelődjüket összesen megillette volna. A jogutódlás nem eredményezheti a jogszabály szerint járó vagyoni elégtétel megsokszorozódását (pl. Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.313/2025/2. és Pkf.II.20.125/2026/2. számú végzései).

[22] Nem mond ennek ellen az EJEB hivatkozott gyakorlata sem. A kérelmező által a fellebbezésben felhívott ügyekben, amelyek esetében az állam megállapodás keretében vállalt fizetési kötelezettséget a kérelmezők felé, a bíróság határozata csupán annyit tartalmaz, hogy az egyezséget a bíróság tudomásul vette, de a jogutódot megillető követelés általános szabályairól irányadó rendelkezéseket nem tartalmaz. Az EJEB által megítélt igazságos elégtétel összegére részletes, a kártérítés összegét előre is konkrétan meghatározhatóvá, kiszámíthatóvá tévő szabályozás nincs is, még annak figyelembevételével sem, hogy a bíróság törekszik a kártérítés összegére standardizált szabályok kialakítására. Az összegszerűség egyedi mérlegelése mellett ezért nem tehető olyan megállapítás, hogy az EJEB kötelezően a jogutódok számától függetlenül azonos mértékű jóvátétel ítélendő meg. A Pevtv. alapján megítélt vagyoni elégtétel összege a figyelembe vehető napok számának és a Korm. rendeletben meghatározott konkrét napi tételnek a szorzata; ekként utóbbi esetben határozható meg egyértelműen, hogy a jogelődöt milyen mértékű vagyoni elégtétel illetné meg. Nem következik ellenkező eredmény a hivatkozott alkotmánybírósági gyakorlatból sem. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárás követelményét és ezzel kapcsolatban a bíróságokra irányadó értelmezési követelményeket elemezte, de nem érintette a jogutódlás kérdéskörét.

[23] Mindezek miatt az ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzésének a fellebbezett részét a Pp. 389. §-a szerint alkalmazandó 383. § (2) bekezdése alapján.

[24] A fellebbezés eredménytelen volt, azonban a másodfokú eljárásban pernyertes kérelmezett nem terjesztett elő költségigényt, ezért arról nem kellett határozni.

A kérelmező a fellebbezési illetéket a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni. Az ennek megfizetésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. §-ának (4) bekezdésén, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdésein alapul.

Debrecen, 2026. április 28.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró